

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Resp. 3. Juxta S. Thomam, Deus physicè præmovendo voluntatem ad agendum, ut est facultas electiva, & activè indifferens ad opposita, non eam determinat ad unum, sed è contra ita præmovet eam, ut in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

nata, & positis omnibus ad agendum prærequisitis, necessariò operatur. Ergo frustrà ulteriùs requiritur actio causæ superioris, qua causæ necessaria ad agendum necessitetur, & ad unum determinetur. *Resp.* Causam necessariam ex se ad unum determinatam esse incompletè & inchoatè tantum: unde ut habeat completam & integram necessitatem & determinationem ad agendum, requirit actionem causæ primæ, qua secundum modum & conditionem suam moveatur & applicetur ad operationem, & qua proinde compleatur ejus necessitas & determinatio. Sic respondet S. Doctor quæst. 3. de potentia art. 7. ad 8. *Necessitas*, inquit, *natura*, per quam calor agit, constituitur ex ordine omnium causarum precedentium. Unde non excluditur virtus causæ primæ, hoc est virtus causæ præmoven- & applicantis ad unum.

RESPONSIO II.

Juxta S. Thomam, Deus sic præmoveret physicè voluntatem ad agendum ut natura est, ut eam physicè prædeterminet ad unum.

Prob. Juxta S. Thomam, Deus ita præmoveret causas necessarias ad agendum, ut eas ad unum prædeterminet, (ex resp. 1.) Atqui juxta eundem, & rei veritatem, voluntas, cum agit ut natura, agit ut causæ necessaria, & quantum est ex se, ad unum determinata. Ergo, &c. Hinc Deus, juxta S. Thomam, voluntatem ita moveret ad actum, quo vult finem, propter quem operatur, ut eam ad actum illum determinet & necessitet; quia actum illum elicit ut natura est, & causæ, quantum est ex se, ad unum determinata; non verò ut est facultas electiva, ac proinde ad opposita activè indifferens: quæ talis enim, non agit, nisi ex prævia deliberatione, quæ supponit volitionem efficacem finis: nam prius efficaciter volumus finem aliquem, quam deliberamus; nec deliberamus de fine, sed de mediis, ad assequendum finem, prius volutum, idoneis. Vide quæst. 6. de elect. art. unico in O. & 1. 2. qu. 2. art. 4. in O.

Similiter Deus ita præmoveret voluntatem ad omnes alios actus indeliberatos, ut eam determinet ad unum; voluntas enim in illos erumpit ut est natura quædam, & potentia ad unum, quantum ex se est, determinata. Talis est v. gr. actus, quo volumus intelligere, quo volumus vivere, quo volumus esse felices; quo ita bono adheremus, ut nihil vellemus sub ratione mali præcisè, &c. Tales sunt actus supernaturales, quibus Deus voluntatem nostram excitat ad faciendum bonum, vel ad malum vitandum utiliter ad salutem. Tales etiam sunt motus primò primi voluntatis materialiter mali, quorum tamen malitia materialis non potest reduci in Deum, sed in solam voluntatis defectibilitatem & indispositionem reducenda est. Nam Deus voluntatem ad ejusmodi actus non determinat ut motor specialis, sed ut motor universalis, neque ex speciali affectu circa illos, sed ex generali intentione fungendi officio motoris universalis, cum vera displicentia, & quia voluntas in talibus circumstantiis exigit operari, & sic operari ut natura quædam, ad talem actionem, quantum est ex se, determinata.

Porro sic Deus voluntatem determinat ad primam productionem actuum indeliberatorum, ut non determinet ad continuationem, nisi quandiu perseverat cognitio, ex qua fiunt. Hinc homo sic non potest non velle beatitudinem, quandiu de illa cogitat, ut possit ab illo actu cessare, aliò mentem avertendo, & à beatitudinis cogitatione cessando. Hinc sic amamus necessariò objectum aliquod, quia nobis proponitur sub ratione boni tantum, ut desinamus illud amare necessariò, ubi primum incipit nobis apparere partim sub ratione boni, partim sub ratione mali; quia tunc Deus desinit voluntatem nostram ad unum determinare: tunc enim voluntas desinit agere ut natura, & potentia, quantum ex se est, ad unum determinata: nam sub judicio objectum indifferenter proponente voluntas exigit agere,

& agit ut virtus ad opposita activè indifferens. Quod ut adhuc melius intelligatur, sit

RESPONSIO III.

Juxta S. Thomam, Deus physicè præmoveret voluntatem ad agendum, ut est facultas electiva, & activè indifferens ad opposita, non eam determinat ad unum; sed è contra ita præmoveret eam, ut in ejus potestate relinqueret determinationem actus.

Veritas hujus responsionis patet ex locis citatis art. 2. Ratio autem est, juxta S. Doctorem, ut ex iisdem locis manifestum est, quia 1. voluntas, ut est facultas electiva, & activè indifferens ad opposita, physicè præmoveretur à Deo secundum conditionem & exigentiam virtutis electivæ, & ad opposita activè indifferens. At contra conditionem & exigentiam talis virtutis est, quod ad alteram partem contradictionis antecederet obligetur, seu quod antecederet ad unum determinetur. Nam ubi est determinatio ad unum, ibi locum habere non potest electio, nec indifferentia activa exerceri potest. Ergo, &c. 2. Voluntas, ut est facultas electiva, habet dominium actuum suorum, & eatenus habet, quatenus potest de illis pro arbitrio disporre. At voluntas, antecederet ad unum determinata, & ita antecederet obligata ad alteram partem contradictionis, non posset pro arbitrio de actibus suis disporre. Ergo voluntas, ut est facultas electiva, sic à Deo præmoveretur, ut non determinetur ad unum, sed è contra in ejus arbitrio reliqueretur determinatio ad actum.

ARTICULUS V.

In quo, juxta S. Thomam, consistat præmotio physica, & qui sint ejus effectus.

RESPONSIO I.

Juxta S. Thomam, id, quo Deus physicè præmoveret causas omnes ad agendum, est ens quoddam diminutum, imperfectum, & transiens, quod Deus producit in creatura independentem ab ea, secundum modum & conditionem ejus.

Prob. Et 1. quidem quod sit ens quoddam diminutum, incompletum & transiens, expressè docet S. Thomas quæst. 3. de potentia art. 7. ad 7. ubi sic ait: *Virtus naturalis, quæ est rebus naturalibus in sua institutione collata, inest eis ut quædam forma, habens esse ratum & firmum in natura. Sed id quod à Deo fit in re naturali, quod actualiter agit, est ut intentio sola, habens esse quoddam incompletum, per modum quo colores sunt in aere, & virtus artis in instrumento artificis.* Porro præmotio physica dicitur ens diminutum & imperfectum, à S. Doctore, non propter virtutis imbecillitatem, nam est aliquid valde actuosum; sed quia longè magis deficit à stabilitate substantiæ, quam accidens physicum, quod, quamvis non possit per se subsistere, ut substantia potest; non tamen ad existendum indiget continuo influxu causæ secundæ, à qua productum est.

2. Præmotio physica dicitur à S. Doctore ens transiens, quia non exigit esse, nisi quando & quandiu causæ secundæ exigit compleri ad agendum: cum è contra virtus agendi, causæ creatæ indita, perseveret in esse, quia in esse perseverat causæ creatæ; unde dicitur habere in causâ creatâ esse fixum & ratum. 3. Quod producat à Deo in creatura independentem ab ea, patet ex eo, quod producat à Deo saltem natura prius, quam creatura agat, imò quàm habeat potentiam agendi completam & integram. 4. Denique, quod producat à Deo in creatura qualibet secundum modum & conditionem ejus, passim inculcat S. Doctor, & evidens ratio suadet: producit enim à Deo, ut motore & providore universali, ad cuius providentiam non pertinet naturam rerum corrumpere, sed servare, ut ait S. Thomas 1. 2. quæst. 10. art. 4. in O.

Quod